

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D3/M.B.-01/1 (Menfi Tespit/ **Muafiyet**)

Karar Sayısı : **01-25/245-67**

Karar Tarihi : 29.5.2001

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Necdet KARACEHENNEM, A. Ersan GÖKMEN, R.Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER.

B- RAPORTÖR: Meltem BAĞIŞ

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: - Yeni Karamürsel Giyim ve İhtiyaç Maddeleri Pazarlama A.Ş.

D- TARAFLAR: - Yeni Karamürsel Giyim ve İhtiyaç Maddeleri Pazarlama A.Ş.
Eski Büyükdere Cad. No:17 4. Levent/İSTANBUL
- Yeni Karamürsel Giyim Ve İhtiyaç Maddeleri Pazarlama A.Ş. Bayileri

E- DOSYA KONUSU: Yeni Karamürsel Giyim ve İhtiyaç Maddeleri Pazarlama A.Ş (YKM)'nin bayileriyle imzaladığı dağıtım anlaşmalarına menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 29.12.1998 tarih, 4185 sayı ve 26.4.2001 tarih, 1701 sayı ile giren başvuru üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4, 5 ve 8. maddeleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen, 23.5.2001 tarih ve D3/1/M.B.-01/1 sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu 25.5.2001 tarih, REK.0.07.00.00/31 sayılı Başkanlık önergesi ile 01-25 sayılı Kurul gündemine alınarak karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: Yeni Karamürsel Giyim ve İhtiyaç Maddeleri Pazarlama A.Ş'nin bayileriyle yapmış olduğu dağıtım anlaşmalarının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde bir dikey anlaşma olması sebebiyle ilgili sözleşmeye menfi tespit verilemeyeceği;

- Grup muafiyeti incelemesi açısından ise, dağıtım anlaşmalarında münhasır bölge kavramının yer almaması sebebiyle 1997/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamı dışında kaldığı,

- 1997/4 sayılı Tek Elden Satın Alma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği çerçevesinde incelendiğinde ise, YKM anlaşmalarının aralarında herhangi bir işlevsel ilişki bulunmayan erkek konfeksiyon, bayan konfeksiyon, çocuk konfeksiyon, kundura, spor malzemeleri, züccaciye, kozmetik, bayan tuhafiyeye, erkek tuhafiyeye, bayan çamaşır, oyuncak, jeans ve mefruşat olarak 13 ana mal grubu için akdedildiği, bu durumun da Tebliğ'in 4. maddesinde sayılan grup muafiyeti kapsamı dışında kalan koşullar ve yükümlülüklerden olan (c) bendinde ifade edilen tek elden satın

alma yükümlülüğünün, nitelikleri ve ticari teamül gereği aralarında bir bağlantı olmayan, iki veya daha fazlası mallar için getirilmiş olması hükmüne tümüyle ters düştüğü bu nedenle 1997/4 sayılı Tek Elden Satın Alma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamının da dışında kaldığı,

- YKM bayilik anlaşmalarının son olarak, 1998/7 sayılı Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği çerçevesinde incelenmesi sonucunda 1998/7 sayılı Tebliğ'in bir dağıtım anlaşmasını, franchise anlaşması olarak tanımlanmak için zorunlu kıldığı üç temel husus olan yeknesak görünüm, know-how aktarımı ve teknik desteği bulundurmaması sebebiyle 1998/7 sayılı Tebliğ'in de kapsamı dışında kaldığı,

- Anlaşmaların, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde tanımlanan bireysel muafiyet kapsamında incelenmesi sonucunda yeniden satış fiyatının belirlenmesine ilişkin 6. maddesi ve bayilerin sigorta seçimini kısıtlayan 11. maddesi nedeniyle bireysel muafiyet verilemeyeceğine ancak anılan maddelerin 4054 sayılı Kanun'u ihlal etmeyecek biçimde yeniden düzenlenmesi halinde bireysel muafiyet tanınabileceği düşünülmektedir.

H- İNCELEME ve DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

YKM, giyim-konfeksiyon eşyası ve dayanıklı tüketim malları pazarında faaliyette bulunan, mağazalar zinciridir. Dolayısıyla şirketin ekonomik anlamda ait olduğu ürün pazarı, hazır giyim ve ihtiyaç maddeleri pazarı olarak tespit edilmiştir.

Sözleşme konusu ürünlerin ülke çapında yaygın kullanımı, ürünlerin bozulma riskinin olmaması, dağıtımının YKM'nin kendine özgü mekanizması yoluyla etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi ve YKM bayilik ağının yurt sathına yayılmış olması hususları dikkate alındığında, ilgili coğrafi pazar Türkiye Cumhuriyeti Sınırları olarak tespit edilmiştir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Bahse konu Bayilik Anlaşmalarının bir tarafı YKM, diğer tarafı ise bildirim formunda belirtildiği gibi 17 adet YKM bayisidir. YKM Bayilik Anlaşmaları'nın 6. maddesinde düzenlenen; "Mağazada diğer Yeni Karamürsel Mağazalarında uygulanan genel ilke ve uygulamalara ve uygulanan fiyat, satış ve vesika düzenine uyulması mecburidir. Aksine hareket edilmesi halinde Pazarlama, işbu mukavelenamenin diğer maddelerinde yazılı haklarını kullanmakta muhtar olacaktır. Yukarıdaki fiyat-satış ve vesika düzenine uyulması, Pazarlamanın ucuzluk ve indirim uygulama ve şartlarına ve bu husustaki Pazarlamanın koordinatör olarak düzenleme ve tebliğ ve tamimlerine aynen uyulmasını da mütezammındır.." şeklindeki hüküm, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinde yasaklanan satış fiyatının belirlenmesi hükmüyle uyumlu değildir. YKM anlaşmalarında yer alan satış fiyatının tek tarafı olarak sağlayıcı tarafından belirlenmesi hükmü 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (a) bendinde aykırıdır ve bu nedenle aynı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde bu anlaşmaya menfi tespit verilmesi mümkün değildir.

YKM bayilik anlaşmaları, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesine dayanılarak çıkarılan dağıtım anlaşmalarına ilişkin üç temel grup muafiyeti tebliği çerçevesinde

incelenmiştir. Bu tebliğler; 1997/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, 1997/4 sayılı Tek Elden Satın Alma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, 1998/7 sayılı Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'dir.

YKM bayilik anlaşmaları, 1997/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği açısından ele alındığında; esas olarak anlaşmaların bu tebliğe uyum sağladığı, Tebliğ'in bir anlaşmayı tek elden dağıtım anlaşması olarak tanımlamak için zorunlu kıldığı bir tarafın sağlayıcı olma, diğer tarafın yeniden satıcı olma şartlarını yerine getirdiği görülmektedir. Ancak anlaşmaları, bu Tebliğ'in kapsamı dışına çıkaran çok önemli bir husus ise, Tebliğ'in 2. maddesinde sağlayıcının yükümlülükleri arasında sayılan belirli malları ülkenin tamamında veya belirlenmiş bir bölümünde yeniden satma zorunluluğu olarak tanımlanan münhasır bölge kavramıdır. Zira, 1997/3 sayılı Tebliği diğer dağıtım anlaşmalarına ilişkin grup muafiyeti tebliğlerinden ayıran en önemli özellik, sağlayıcının mutlak surette yeniden satıcıya özel bir faaliyet bölgesi yani münhasır bölge vermesi zorunluluğudur. YKM anlaşmaları; her ne kadar bütün olarak ele alındığında tipik bir tek elden dağıtım anlaşması görünümü arz etseler de, münhasır bölge konusunda anlaşmalarda herhangi bir ibare yer almaması sebebiyle grup muafiyeti kapsamı dışında kalmaktadırlar.

YKM bayilik anlaşmaları, 1997/4 sayılı Tek Elden Satın Alma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği çerçevesinde incelendiğinde ise, Tebliğ'in 4. maddesinde sayılan grup muafiyeti kapsamı dışında kalan koşullar ve yükümlülüklerden olan (c) bendinde ifade edilen tek elden satın alma yükümlülüğünün, nitelikleri ve ticari teamül gereği aralarında bir bağlantı olmayan, iki veya daha fazlası mallar için getirilmiş olması hükmüne tümüyle ters düşmektedir. Zira YKM anlaşmaları, aralarında herhangi bir işlevsel ilişki bulunmayan erkek konfeksiyon, bayan konfeksiyon, çocuk konfeksiyon, kundura, spor malzemeleri, züccaciye, kozmetik, bayan tuhafiyeye, erkek tuhafiyeye, bayan çamaşır, oyuncak, jeans ve mefruşat olarak 13 ana mal grubu için akdedilmektedir. Sonuç olarak, YKM bayilik anlaşmaları, içerdikleri çok çeşitli ve ilişkisiz ürün türleri dolayısıyla 1997/4 sayılı Tek Elden Satın Alma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamının dışında kalmaktadırlar.

YKM bayilik anlaşmaları son olarak, 1998/7 sayılı Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği çerçevesinde incelenmiştir. 1998/7 sayılı Tebliğ'e göre bir dağıtım anlaşmasını, franchise anlaşması olarak tanımlamak için üç temel husus aranmaktadır. Bu hususlar; "i. Ortak bir marka veya işletme adının kullanılması ve tesislere ve/veya ulaşım araçlarına yeknesak bir görünüm verilmesi,

ii. Franchise veren tarafından franchise alana know-how aktarılması,

iii. Franchise alanın anlaşma süresince franchise veren tarafından sürekli olarak ticari ve teknik açıdan desteklenmesi" olarak Tebliğ'in 3. maddesinde sıralanmaktadır. YKM anlaşmalarının 1. maddesinde yer alan düzenlemeye göre; "...anlaşmanın konusu ...adresindeki ticarethanede tabela ile ilan ve reklamlarında ve ambalaj malzemesinde "Yeni Karamürsel Mağazası" veya sadece "Yeni Karamürsel" deyiminin bulunacağı bir mağaza açması ve Pazarlama'nın ona muvafakatidir". Bu maddenin yorumundan ortak bir marka ve işletme adının

kullanılmasının zorunluluğu açıktır. Ancak maddenin lafzından ve yorumundan tesislere ve/veya ulaşım araçlarına yeknesak görünüm verilmesi sonucuna ulaşmak mümkün değildir. İkinci gerekli unsur olan ve literatürde franchise anlaşmalarının tanımlayıcı unsuru olarak ifade edilen know-how'la ilgili olarak ise YKM sözleşmelerinde herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Son zorunlu unsur olan ticari ve teknik destek konusuna ilişkin olarak YKM anlaşmalarında hüküm bulunmamaktadır.

YKM bayilik anlaşmalarının, üç farklı dağıtım anlaşmasına ilişkin grup muafiyeti tebliği çerçevesinde incelenmesi sonucunda, bu anlaşmaların mevcut herhangi bir grup muafiyeti kapsamına girmediği kanaatine ulaşılmıştır. Dolayısıyla anlaşmalar, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde tanımlanan bireysel muafiyet kapsamında incelenmiştir. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin anlaşmaya bireysel muafiyet vermek için zorunlu unsurlar arasında saydığı dört hususun da YKM anlaşmalarında yerine getirildiği tespit edilmiştir. Söz konusu anlaşmaları ile malların üretim veya dağıtımını ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknolojik gelişmenin sağlanmasının mümkün olduğu, bundan tüketicinin yarar sağlayacağı, ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmayacağı, rekabetin yukarıda belirtilen amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan daha fazla sınırlanmayacağı dosya mevcudu bilgi ve belgeden anlaşılmaktadır.

Ancak anlaşma hükümleri bütün olarak ele alındığında, bireysel muafiyet verilmesine engel oluşturan maddeler içerdiği de görülmüştür. YKM bayilik anlaşmasının 6. maddesinde yer alan;

"Mağazada, diğer Yeni Karamürsel Mağazalarında uygulanan genel ilke ve uygulamalara ve uygulanan fiyat, satış ve vesika düzenine uyulması mecburidir. Aksine hareket edilmesi halinde Pazarlama, işbu mukavelemenin diğer maddelerinde yazılı haklarını kullanmakta muhtar olacaktır" hükmü, Kanun'un 4. maddesi birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan ve yasaklanan haller arasında sayılan "mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" hükmü kapsamındadır.

Ayrıca YKM anlaşmalarının 11. maddesinde yer alan; "Bayi Pazarlama'ya ipotek gösterdiği gayri menkullerinin, mağaza binasının, içindeki sabit kıymetlerin ve emteaların sigortalarını YKM Sigorta A.Ş.'ye yaptıracaktır" hükmü, yine 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (f) bendinde sayılan ve yasaklanan faaliyetlerden olan "Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması..." kapsamındadır. Anlaşmanın anılan maddesi, mevcut haliyle, YKM bayilerini, mağaza ve mağaza donanımını sigortalarken YKM Sigorta'yı kullanmayı zorunlu tutmaktadır.

Öte yandan, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu anlaşılan söz konusu bayilik anlaşmalarının bildirim tabi oldukları, ancak bildirim Kanun'un geçici 2. maddesi ve 1997/6 sayılı Rekabet Kurumu Teşkilatının Oluşturulmasından Sonra Teşebbüslerin ve Teşebbüs Birliklerinin 4054 Sayılı Kanun'dan Doğan Hak ve Yükümlülüklerine İlişkin Tebliğ gereğince YKM'nin bildirim yükümlülüğünü süresi içinde yerine getirmediği anlaşılmıştır.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde;

Yeni Karamürsel Giyim ve İhtiyaç Maddeleri Pazarlama A.Ş.'nin bayileri ile yapmış olduğu anlaşmalara ilişkin olarak;

- 1) YKM ile bayileri arasında yapılan anlaşmaların 6. maddesinde yer alan yeniden satış fiyatı belirlemesine yönelik düzenleme nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine;
- 2) Anlaşmaların 1997/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, 1997/4 sayılı Tek Elden Satın Alma Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile 1998/7 sayılı Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamı dışında kaldığına;
- 3) YKM anlaşmalarına mevcut haliyle, yeniden satış fiyatının belirlenmesine ilişkin 6. maddesi ve bayilerin sigorta şirketi seçimini kısıtlayan 11. maddesi nedeniyle bireysel muafiyet verilemeyeceğine;
- 4) i) Anlaşmaların 6. ve 11. maddelerinin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmeyecek biçimde; YKM mağazalarında uygulanan genel ilke ve uygulamalara, uygulanan fiyat, satış ve vesika düzenine uyulması mecburiyetlerinin kaldırılmasının yanısıra, bayilerin sigorta şirketi seçiminde özgür bırakılacak şekilde yeniden düzenlenmesi kaydıyla, başvuru tarihi olan 29.12.1998 tarihinden itibaren beş yıl süre ile ilgili anlaşmalara bireysel muafiyet tanınabileceğine;
ii) Bu koşulların yerine getirilmesi için kararın tebliğinden itibaren ilgili taraflara 45 gün süre verilmesine ve bu süre içerisinde, öngörülen düzeltmeler yapıldığına dair belgelerin Kurum'a sunulmasına;
iii) Aksi takdirde 4054 sayılı Kanun'un 56. maddesi uyarınca anlaşmaların geçersiz olacağına, Kurulumuzca öngörülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağına ve aynı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına ilgili taraflara bildirilmesine;
- 5) i) Anlaşmaların Yeni Karamürsel Giyim ve İhtiyaç Maddeleri Pazarlama A.Ş. tarafından süresi içinde Kurum'a bildirilmemesinden dolayı, Yeni Karamürsel Giyim ve İhtiyaç Maddeleri Pazarlama A.Ş.'ye, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendi ve 2001/1 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği gereğince 949.104.000 TL para cezası uygulanmasına;
ii) ayrıca, aynı maddenin 3. fıkrası gereğince teşebbüsün bildirim yükümlülüğünün olduğu ilgili dönemde sorumluluğu bulunan Yönetim Kurulu Başkanı A. Fethi AĞRALI'ya, Gülay TAN, Lale TUĞLU, S. Oral TAN, Harun TAN, Nuşin ORAL ve Emir Kunt'dan oluşan yönetim kurulu üyelerinin her birine aynı maddenin 3. fıkrası uyarınca ayrı ayrı 47.455.200 TL para cezası uygulanmasına;

OY BİRLİĞİ ile karar verilmiştir.